

ISĂMNĂRI ȘI DATE

despre înființarea parochiei gr.-cat. române

DIN

SIGETUL MARAMUREȘULUI

(MÁRAMAROSSZIGET.)

CULESE, SCRISE ȘI EDATATE PRIN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TIT BUD

PAROCHUL SIGETULUI, VICARIUL MARAMUREȘULUI

GHERLA

CU TIPARIUL TIPOGRAFIEI DIECESANE

1905.

335

Insămnări și date

despre înființarea parochiei gr.-cat.
române

DIN

SIGETUL MARAMUREȘULUI.

(MÁRAMAROSSZIGET.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CULESE, SCRISE ȘI EDATE PRIN

TIT BUD

PAROCHUL SIGETULUI, VICARIUL MARAMUREȘULUI.

GHERLA

CU LITERELE. TIPOGRAFIEI DIECESANE

1905.

Spectatului și Clarisimului Domn

Dr. Ioan Mihályi

PROTOFISCAL COMITATENZ

SIGETUL MARAMUREȘULUI.

Preastimate Amice!

Afară de hotarele comitatului nostru Maramureș puțini is aceia, cari se cunoască luptele și greutățile, preste cari a trecut poporul gr.-cat. român din Siget, până ce a ajuns a recâștiga parochia sa română în centrul acesta comitatenz, in care odinioară au domnit comiții supremi: Bale, Drag, Bizó și Josif Man și mai mulți vice-comiți și protopetori români.

Tu iubite amice cunoști luptele acelea, căci în acelea a luat parte fericitul tău părinte septemvirul Gavril Mihályi, acel bărbat vrednic de eternă memoria, despre care neuitatul Georgiu Barițiu scrie: „pre lângă ce a cultivat virtuțile adevăraților patrioți eminenti in acelaș timp a știut să fie și bun român, apărător imparțial și valoros a intereselor națiunei române.“

Tu cunoști stimate amice luptele noastre, căci în acelea a luat parte ilustrul tău frate Petru ablegatul dietal, unchiul vostru fericitul Josif Man comitele suprem și mulți alții din neamul vostru nobil în simțeminte și în fapte. —

Insă in celea trei decenii trecute. Tu ai avut partea preponderantă în luptele pentru recâștigarea parochiei acesteia, Tu ai ostenit foarte mult pentru zidirea bisericii frumoase din Siget și pentru dotarea acestei parochii române greco-catolice.

Eu văd în sfânta noastră biserică adesea ori lacrămile tale de bucurie, când privești la altariul Domnului și dai mulțamită lui Dumnezeu, că auzi cântările celea frumoase a corului nostru poporal.

Credincioșii români din Siget dătoresc ție mare mulțamită.

Insă am mare obligațiune de mulțamită cătră tine și eu căruia mi-ai stat în ajutor aproape în doaua decenii cu sfaturile tale înțelepte și cu tot sufletul teu.

In sămnul recunoștinței credincioșilor mei și în sămnul mulțamitei mele a părintelui sufletesc acestor credincioși dedic ție acest opșor și Te rog să-l primești ca o suvenire de la cel mai recunoscător amic al Tău.

Bunul Dumnezeu să-ți lungească firul vieții spre mărirea sa și prosperarea credinței și a binelui acestui parochii.

Sigetul Maramureșului anul 1904.

Tit Bud

parocul Sigetului, Vicariul Maramureșului.

Însămnări și date despre înființarea parohiei române gr.-cat. din Sigetul Maramureșului.

Maramureșul a fost o parte a Daciei Traiană, în care așisderea s'au așezat coloni aduși din Italia, între cari precum mărturisește istoria au fost și creștini. Aceasta o adăvărește între alții și Tertulian († 220) Zicând: „Lui Christos Dumnezeu sunt supuse locurile și a Sarmaților și a Dacilor și a Germanilor în cari locuri toate numele lui Christos, carele a venit, împărătește. Prin urmare și între Românii din Maramureș din timpuri străvechi au trebuit să fie creștini.

Poporul român din Maramureș espus la invaziunile popoarelor barbare, a tătarilor, a turcilor abia și-a putut mântui viața, iar averile lui precum și documentele, literile donaționale și altele s'au nimicuit intru atâta, încât abia începând din veacul al XIII. avem documinte despre donațiunile mai vechi românești.

Astfel despre viața bisericăscă a Românilor din Maramureș, care în alte locuri este izvorul cel mai avut a evenimentelor istorice avem foarte puține date.

Atâta este sigur, cumeă în veacul al XV-lea în acest comitat deja a fost organizată biserica orientală.

Aceasta să adeverește din documintele, în cari să face amintire despre preoții români de pre acelea timpuri: astfel în anul 1386 să amintește preotul Mirizlo din Giulești, fiul cnezului Gelu, în anul 1428 preotul Balota din Apsa de mijloc, în anul 1445 preotul Niculac din Vișeu, și în anul 1476 David generele lui Urda preot românesc în Leordina, iar în 1479 regele Matia dă privilegie și exempțiuni de dări tuturor preoților români. (Disertațiunea lui Dr. Johan Mihályi.)

Din conscripțiile venitelor preotești a parochiilor române din Maramureș efeptuită în anul 1774 apare, cumeă în comunele române parochiile s'au înființat în timpurile foarte vechi; așa că putem zice, cumeă în acele posesiuni (comune), cari în veacurile XIII, XIV, și în celealalte următoare s'au dat ca donațiuni unor barbați binemeritați a patriei și a bisericeii, au existat și parochii române.

Despre multe din parochiile române din Maramureș să zice în conscripțiile sus amintite „erecta statim post inpopulatione pagi“ „erecta in tempore antiquo“ post invasionem Tatarorum etc.

Astfel și în Siget a-trăbuit să fiă parochia română deja în timpurile vechi. —

Sigetul este unul dintre orașele celea mai vechi din Maramureș și jurul orașului fiind și în timpurile vechi comune române, de bună seamă a ezistat și în Siget parochia română.

Despre biserica reformaților din Siget să zice și să știe că în anul 1352 a fost a catolicilor dedicată sfântului Emeric. Jar cu privire la stilul acelei bisericeii, a turnului, a picturilor de pre pereții ei și că s'a zidit fără sacristiă Stefan Szilagyi în „Magyar akademiai értesítő“ din anul 1850 adnotează, că aceia biserica la început a fost zidită și decorată pentru servițiul divin după ritul grecesc. Szilagyi pune timpul zidirei acelei bisericeii în seclul al XII.

Nu să știe că acea biserica a fost oare a Grecilor, (de cari azi n'avem în Siget) a Armenilor sau a Românilor.

În anii 1383—1402 au fost comiții supremi a Maramureșului Balce și Drag, români de origine cari au fundat înăstirea din Peri.

Dîșii au fost fii voivodului Sas fiul lui Dragoș Voda. Fiind orașul Siget a lor au trebuit să aibă biserica românească. Sub regele Matia comitele suprem al Maramureșului a fost Simion Bizó

Acești comiți evlavioși au trebuit să aibă în Siget biserica. —

În șematismul diecesei Muncaciului din anul 1825 despre Siget să serie „Parochia antiqua“

Dacă și în șematismul Ruthenilor să recunoaște, cumcă Sigetul a fost parochia veche, de bună seama a avut și preoți și acestia de bună seamă a trebuit să fie români.

Ca dearândul în capitalele comitatelor să adună popor de pre teritoriul întreg a comitatului, astfel și în Siget, s'au așezat români și rutheni și ajungând Sigetul sub ocârmuirea episcopilor rutheni de la Muncaci și parochia Sigetului au ținut-o ruthenii de parochia rutheană.

Însă poporul din Siget n'a știut de biserica ruthenă, ci numai de cea română, nu să cetesce nicăirea că poporul din Siget să fi numit biserica, casa parochială sau cimitiriul cu nume ruthen, ci „biserica română, clesia română, cimitiriul român.

Durere, că despre înființarea și trecutul acestei parochii n'avem date.

Dar este sigur, cumcă sub episcopii români a Maramureșului a trebuit să fiă aici parochia română, adeverește aceasta și jurstarea, că parochienii din Săcel au dăruit pentru parochia din Siget una biserică de lemn pre la anii 1746—1750. În Săcel sunt români și acestia de bună seamă numai Românilor au dăruit biserica lor.

Archivul orașului Siget încă nici acuma nu este adus în atare ordine, ca în acela să să poată cerea după documinte privitoare la aceasta parochia.

Poate cu timp să vor afla atari documinte.

Dar până atunci eu voiu însăma datele, cari le-am putut afla și din cari unele le-am publicat și în disertațiunea mea din 1891 despre episcopii și vicarii români din Maramureș și voiu espune întâmplările preste carii a trecut aceasta parochia până în timpul prezinte.

Până la anul 1734 în Maramureș au rezidiat episcopii români a Maramureșului, cari de bună seamă s'au îngrițit, cumcă și în Siget, în capitala comitatului, să fiă câte un preot român.

Însă asupra Maramureșului nu numai episcopii de la Belgrad — Alba-Julia — ci și episcopii de la Muncaci au exerciat iurisdicțiune, iar în anul 1736 Maramureșul excorporându-să de cătră Transilvania a devenit cu totul sub iurisdicțiunea episcopilor din Muncaci.

Ruthenii s'au unit cu biserica Romei în anul 1645, Români în 1700 și la sinodul unirei au fost de față protopopi și preoți români și din Maramureș.

Însă unirea nu s'a întărit preste întreg comitatul, deoarece episcopii români din Maramureș au susținut drepturile lor la bisericile orientale și la preoți și numai cu greu a putut efectui episcopul Muncaciului, ca să scoată din Maramureș episcopul Dositheu, care a și lăsat Maramureșul între anii 1732—1734 ducând de bună seamă cu sine multe documinte prețioase.

Pe timpul când era încă Dositheu în Maramureș, deja au trâmăis episcopii din Muncaci vicari în Siget pentru întărirea poporului în unire.

Acei vicari s'au așezat în Siget. Primul vicar care s'a așezat în Siget a fost Procopiu Hodermárszky fratele episcopului de la Muncaci Josif Hodermárszky. Oficiul de vicar și paroch a Sigetului la purtat de la anul 1723 — până la 1726.

Sub dînsul s'au cumpărat fondul parochial, pre care stă astăzi casa parochială română și s'a zidit pre acel fond în anii 1723—1729, una casă parochială. —

Casa s'a zidit din afărțile clerului și a poporului din vicariat. s'a

La cumpărarea fondului pentru casa parochială — vicarială — a ajutat mult cutare Rudolf Eldbeck inspectore salinar in Siget.

Casa parochială veche sub vicariul ruthen Pástélyi s'a dat erariului in schimb pentru casa cu etagiu, care servește acum de casa parochiala ruthenă.

Acel fond ca posesiune erarială in anul 1891 s'a stradat Românilor din Siget și precum vom vedé mai jos pre acel fond s'a zidit biserica română și casa parochială in anul 1892.

Lui Procopiu Hodermárszki i-a urmat Simeon Olsavszky 1729—1733, însă acesta n'a locuit in Maramureș, căci a fost deodată și vicar general al episcopului Bizanczy. Dînsul a dus oficiul vicarial, apoi a devenit episcop al Muncaciului.

Intru acel timp paroch al Sigetului a fost Joan Kúpesenko 1733—1739 sub dînsul a murit episcopul Dositheu și in 1736 a ajuns Maramureșul de finitiv sub iurisdicțiunea episcopului ruthen dela Muncaci.

In anii 1740—1742 paroch vicar in Siget a fost Grigoriu Bulko protohegumen bazilitan de la Muncaci. A repauzat in 22 Novembre 1742 și s'a ingropat in biserica română deja ruinată a mănăstirei de la Biserica albă in apropierea Sigetului. —

Succesorul lui Bulko a fost Joan Blasovszky 1743—1744. A repauzat in Siget și s'a ingropat și dînsul la mănăstirea din Biserica albă.

Acestuia i-a urmat Andreiu Bacsinszky 1746—1754. Dînsul a fost vicariu al Maramureșului și paroch al Sigetului.

La indemnul lui s'a cumpărat un fond pentru biserică (fondul pre care stă astăzi biserica română rămasă Rușilor) și s'a ridicat pre acel fond biserica de lemn adusă din Sacel, până atunci servirile sacre să făceau intr'o capelă a părinților piariști.

Daniel Havrilovics 1753—1761 paroch-vicar.

Andrei Zsetkey, 1761—1772, paroch-vicar. Acesta a exoperat un fond pentru școala elementară și spesele pentru zidirea școlii.

J-a urmat Michail Taraszovics 1772—1778 paroch-vicar, sub dînsul s'a statorit pentru vicarii din Maramureș plata anuală de 400 floreni

Aici trebuie să înșămîn, cumcă plata vicarială s'a asemnat în 24 August 1776 cu una diplomă înpărâtească a Mariei Tereziei, în care să zice: Cum pro remotius situatis districtibus valachicis unus vicarius cum annuis 800 florenis ex proventibus vacantis episcopatus Magno-Varadiensis dependendis benigne resolutus etc.

Insă aceasta diplomă apoi s'a modificat așa că cei 800 floreni s'au înpartit între vicarii români din Maramureș și Satu mare.

In Satu-mare mai târziu s'a sistat vicariatul român.

Din contestul aceia diplome apare cumcă vicariatul din Maramureș s'a înființat pentru Români din Maramureș și dacă vicariatul a fost român, a trebuit să fiă română și parochia Sigetului, reședința vicarilor.

Insă episcopii rutheni de la Muncaci trimiteau la Siget parochi și vicari rutheni și numai când și când câte un paroch-vicar de origine română.

Lui Taraszovics i-a urmat Georgiu Kőszeghy paroch-vicar 1778—1806.

Georgiu Kőszeghy a fost de origine din comitatul Timișoarei, unde să și află familii române cu nume Kőszeghy.

Dînsul a făcut fundațiune pentru una școala elementară înființândă in Siget, că in aceia pruncii români și rutheni sa invete limba lor maternă; iar dacă școala nu s'ar înființa, interesele capitalului fundațional să se înpartească ca stipendii între studenții nobili români și rutheni din Maramureș.

Școala nu s'a înființat.

Fundațiunea lui Kőszeghy au ocărmuit-o vicarii români din Maramureș crescând aceia la suma de 6454 floreni 33 cruceri. —

Acuma fundațiunea o cărmuște comitatul, iar stipendiile să inpartesc prin vicecomitele și vicariul român și ruthen a Maramureșului. —

In tenoarea concertațiunei numită: „Festetich — Bacsinszkiana“ in an 1778 parochia Sigetului cu mai multe parochii ruthene și 5 române au ajuns sub patronatul Inaltului Erariu. —

După moartea lui Kőszeghy paroch al Sigetului a fost Basiliu Papp vicar-canonice de origine român din comitatul Satmarelui. —

În 1804 a ars biserica cea de lemn adusă din Săcel. —

Basiliu Papp a mișcat toate pentru a să zidi una biserică de piatră, cea ce sa și făcut. —

Biserica cea de peatră din Siget (azi rusească, iar atunci românească) s'a zidit cu concursul poporului român din Maramureș și credincioșii o numiau biserica românească iar alte neamuri o numeau „Oláh templom“

Biserica sa sfântit în 1808.

Întro însemnare din arhivul parochiei Siget aflu cumcă la zidirea aceleia biserica a ajutat poporul român din jurul Sigetului astfel, că bieții români venind la oraș pentru treburile lor, stăteau 2—3 oare alții ziua întreagă și ajutau la zidire. —

Dacă nu aveau târboanțe cărau peatră cu desagi și cu straiță. —

În aceia însemnare să scrie, că în Siget de demult a fost numai două familii ruthene adeca familiile Hrihor și Hrin și cumcă ruthenii s'au așezat în Siget pre la anul 1848 și după revoluțiune. —

Lui Basiliu Papp a urmat Michail Tabakovics și Ștefan Andrukovic (1808—1815)

Acestora a urmat Petru Anderkó paroc și vicar în Siget.

Dînsul a fost profesor de teologie la seminariul de la Ungvár. Român de origine din comitatul Satmare.

Oficiul de paroc și vicar l-a purtat 54 ani, adeca de la 1815—1869 repauzând în Siget în 2. Juniu 1869 în etate de 93 ani.

Despre dînsul scrie repauzatul canonic de la Ungvár Joan Mandok, cumcă a fost iubit foarte și a avut auctoritate mare la neamul său românesc, dar și înaintea ruthenilor și și la cei de la comitat.

Poporul român îl privea ca pre părintele și patriarhul său. —

Sub dînsul s'a zidit prin înaltul Erarin-ca patron — casa parochială, care mai târziu adeca în 1890 s'a strădat de casa parochială pentru parochia română din Siget. —

Aici însemn, cumcă pre Petru Anderko nime nu-l numea altcum decât vicarul român, parochul român, iar casa parochială era cunoscută numai sub numirea de casă vicarială română, precum betrânii din Siget până în ziua de azi zie la biserica de prezinte rusească (care a fost a noastră) „biserica veche românească“, iar la biserica, care acuma-i a noastră „biserica nouă românească“

În anul 1853 înființindu-să dieceza Gherlei față de parochiile mixte cu poporeni români și rutheni din Maramureș s'a decis, ca să adnezeze către aceia dieceza, a cărei credincioși vor fi mai mulți în aceia parochia. —

În Siget așășderea au fost români și rutheni.

În biserică s'a servit alternative românește și rusește.

În școală să propunea românește și rusește.

Acuma a atârnat de la mulțimea unuia sau altuia neam adeca a Românilor ori a Ruthenilor, că Sigetul să se încorporeze către dieceza Gherlei sau să rămână și mai incolo sub ocărmuirea episcopilor rutheni de la Ungvár (Muncaciu).

S'a dispus conscrierea credincioșilor și s'a aflat, că în Siget sunt mai mulți Ruthenii. —

Dar cum? Așa că însuși Petru Anderko, deși român de origine, a dorit a rămânea sub episcopia dela Ungvár și a indemnat și pre credincioșii săi, să rămână la aceasta episcopiă. —

A fost lucru ușor a indemnă la aceasta pre bieții Români. —

Li-s'a dîs adeca că dacă să vor sepăra de către Rutheni, vor perde biserica și casa parochială și școala și va trebui săși facă toate edificiile din nou.

Jar vicariul Anderko s'a temut, că-si va perde oficiul și cinstea, a rămas dară la rutheni.

Astfel tot ce a fost român în Siget a ajuns în mâna ruthenilor. —

Dar aceasta n'-a fost dreptate, deoarece în Siget totdeauna au fost

mai mulți Români, decât Rutheni; aceasta să vede și din relațiunea vicariului Petru Anderko de datul 10 Octomvrie 1851 nr. 240 trimisă episcopului greco catolic român de la Oradea mare, în care serie, cumea din conscrierea ezactă prin dînsul făcută în Siget sunt 117 familii române și numai 60 familii ruthene. —

Parochia Sigetului totdeauna s'a considerat de parochia românească și poporul român de aici adeseori a protestat la Muncăciu și la Ungvár, să nu să trimită aici preoți rutheni. În anul 1816 reprezentațiunea Comitatului a recurs la locurile înalte pentru a să trimită la Siget preot de naționalitate română, care să scie vorbi și predica românește, în urma acelei reprezentațiune sau trimis apoi la Siget Petru Anderko. Apoi în anul 1835 poporeni din Siget au răcurt ca să se oprească în biserică predicile ruthene, în urma căruia recurs episcopul de la Ungvár a dispus, că numai tot în a treia Dominecă să se predice în limba rusească. —

În anul 1850 însuși comitatul Maramureșului s'a împărțit în două părți astfel, că partea din sus s'a numit partea românească cu capitala în Siget, iar partea din jos s'a numit partea rusească cu capitala în Hust. —

Sigetul e încungiurat cu comune românești încât și az limba mărturiei în Siget e cea românească și cine vóiește să cumpăre ceva caută să știa românește.

Maiestatea Sa gloriosul nostru Impărat și Rege apostolic Francisc Josif I. în 1861 s'a îndurat a dona un fond în piața Sigetului pentru a să zidi pre acela preperandia românească și un conviet românesc.

Dacă Sigetul nu s'ar fi considerat de parochia română abia s'ar fi dată pentru Români acel don preagrațios

(Înființarea preparandiei române din Siget și a asoțiațiunei române din Maramureș o voiu descrie-o în broșură deosebită).

Însă deși s'a scris la locurile mai înalte prin episcopul de pie memorie a Gherlei Joan Alexi acestea și alte motive, totuși precum am arătat mai sus parochia Sigetului a ramas în mâna și sub iurisdicțiunea Ruthenilor.

Însă cumea tot astfel s'au perdut cu ocaziunea înființării diecezei Gherlei și parochiile: Coștiui (Rónaszék), Mintiul Satmarelui (Szatmárnémeti), Sartiuzul (Sárközujlak) și Szárazbereg, în cari au fost așisderea Români în maioritate.

În Coștiui cei bătrâni și astazi să roagă din cărți românești.

Au perdut dară Maramureșenii parochia Sigetului și vicariatul românesc, însă numai pre un timp oarecare, căci Bunul Dumnezeu s'a îndurat a trimită maramurășenilor un mentore puternic, care a scos pre poporul român din Siget de sub iurisdicțiunea episcopilor rutheni de la Ungvár și s'a început una eră mai fericită pentru Români din comitat.

Mentorele maramurășenilor a fost primul vicar episcopesc foraneu: „Michail Pavel“, mai târziu episcop al Gherlei, apoi a Oradei mare. Barbat vrednic de eternă memorie.

În acel timp pre scaunul episcopesc al Gherlei a șezut primul episcop a diecezei: Joan Alexi.

Barbat plin de zăl și de iubire cătră neamul său românesc.

Episcopul Alexi s'a luptat mult ca să rămână parochia Sigetului în partea Românilor, pentru aceasta a făcut mai multe reprezentațiuni chiar și până la Imperat, însă fără succes.

Supărat pentru nereușire și știind preabine, cumea vicariatul din Maramureș s'a înființat pentru Români și știind, că un bărbat activ și zelos va putea să facă multe pentru redobindirea parochiei române din Siget, pre Michail Pavel notariul său consistorial l'a trimis de paroch în Sat-Slatina denunindu-l și de vicar foraneu a Maramureșului.

Michail Pavel cuprinzind oficiul vicarial și-a pus toată nizuința, ca să redobîndească parochia Sigetului, acesta a fost dorul lui cel mai ferbinte pentru acesta lucru a ostenit un deciniu întreg.

Pentru ajungerea acestui scop a mișcat toate, a recurs la locurile

mai înalte, a călătorit la Gherla, mai de multe ori la Viena, ba în 1870 și la Roma necruțând nici ostenețele nici spese.

Pre vicariul Pavel l'au ajutat mult Metropolitul Sulutiu scriind Vicariului cumcă și dînsul au recurs la S. Scaun aplic de la Roma, — au vorbit în persoană la Viena cu Cancelariul aulic al Ungariei, astfeliu a lucrat și episcopii Gherlei Alexi și Vancea, l'a ajutat inteligența română din Maramureș, clerul și poporul.

Bărbații fruntași români din comitat adeva familiile Man, Mihályi, Jurka, Mihalea, Cziple și Jura au stat în ajutoriul lui Pavel.

Mai ales fericitul septemvir Gavriil Mihályi și fiul său Petru Mihályi deja atunci ablegat dietal au ostenit mult pentru redobândirea parohiei Siget călătorind cu vicarul Pavel mai de multe ori la Viena.

Aici trebuie să înșămni; ca atât de mare a fost dorul tuturor Românilor din Maramureș de a să despărți parochia română din Siget, încât unii bărbați mai sangvinei s'au decherat, că mai bine să fac neuniți, decât să rămână sub iurisdicțiunea ruthenă, dar aceasta a fost numai o apucătură, ca să se înspaiminteze Nunțiatura din Viena și să se dobândească mai ușor despărțirea de cătră Rutheni.

Inse n'au odihnit nici Ruthenii. Dinșii n'au voit una cu capul să lese din mânilor lor pre bieții Români, căci atunci era periclitată eziztința parohiei lor din Siget.

La locurile mai înalte civile deja erau toate pregătite, însă a trebuit a dobândi aprobarea patriarhului de la Roma.

Vicariul Pavel a călătorit în 1870 și la Roma.

Atunci s'a ținut la Roma conciliul din Vatican, la care a luat parte și episcopul Gherlei Joan Vancea. —

Cu ajutorul episcopului său apoi i-a sucs lui Pavel a deștepta pre cardinali și pre S. Sa Piu al IX-lea despre lipsa de a să scoate Romanii din Siget de sub iurisdicțiunea episcopului ruthen de la Ungvár și cu decretul escelsei nunțiatura din Viena de datul 18 Apriliu 1871 nr. 493/2 credincioșii gr.-cat. români din Siget s'au scos de sub iurisdicțiunea rusească. —

Supărarea Ruthenilor a fost mare și au decis, că nu vor da Românilor parte nici din biserică, nici din casa parochială, nici din școală, nici din averile bisericesti. —

După drept acelea averi au fost a Romanilor, iar acuma a trebuit baremi să se inpartească între Români și Rutheni.

Însă Ruthenii s'au opus și iată era periclitată înființarea parohiei române din Siget.

Locurile mai înalte au decis în favoarea Ruthenilor adeva au lăsat în posesiunea lor biserică, casa parochială, școala și averile bisericesti.

Atunci nunțiatura a ezis, că numai așa va concede înființarea parohiei română din Siget, dacă credincioșii români să vor ingriji de toate celea de lipsă pentru cultul divin și pentru susținerea parochului și cantorului.

Periclu a fost mare, căci poporul român din Siget afară de câțiva posesori și dirigați era foarte miser. —

Însă vicariul Pavel a ajutat și aicea. A fost anume în piața Sigetului o capelă romano catolică posesiunea episcopatului din Satmare.

Vicariul Pavel a recurs la episcopul din Satmare și acela a conces cumcă Romanii să folosească aceia capelă pânăce își vor zidi șieși biserică. —

Apoi cu colectă de la inteligența română și de la credincioși s'au cumpărat vestminte bisericesti s'a înfrumșet altariul, iar de la metropolit din Blaj s'au primit cărțile bisericesti și chorale anume: un acatist, strasnic triodion, octoich, catavasier, și mineiu tipărite cu litere țirilice apoi câte un exemplar din psaltire euhologiu, pentecostar și orologieriu tipărite cu litere latine. Cari toate se află și astăz. —

Cu privire la dotarea preotului și cantorului s'a decis, ca să se facă ca în parochia ruthenă adeva preotului să se dee ca lectical anuatim 1 floren dela una casă sau familie iar cantorului câte 50 cruceri.

Însă aceasta a remas numai pe papir deoărece poporâni mizeri n'au dat acel lectical nici unui preot și nu plătesc nici astăzi.

Abia l'au plătit acel lectical anuatim 50—60 inși, iar astăzi nu-l plătește nime.

Cu rutheni a ramas comun numai cimiteriul. —

Administrarea parohiei Siget s'a concretizat vicariului Pavel, care s'a ajutat in administrare cu Joan Pap fost catachet și profesor in Siget.

De cantore s'a ales Gregoriu Joanes. Inse fiind in Siget poporul român sărac și astfel și venitele preotești puține, zelosul vicar Michail Pavel a oferit a întregi din al seu venitele preotului din Siget la 800 floreni astfel că preotul să însemne regulat venitele sale apoi dacă n'ar face acelea 800 floreni, suma de lipsă o va întregi dinsul adeca vicariul. —

Aceasta a făcuto Michail Pavel față cu Joan Pap și urmașul acestuia cu Alexiu Berinde preot in Siget.

In acele timpuri parohia Siget abia a adus anuatim un venit de 400 floreni.

Pentru susținerea cantorului a făcut colectă in vicariat și l'a ajutat și dinsul câte cu 20—25 floreni la lună.

Jată in câtă jertfă, in câtă osteneală a stat înființarea parohiei române din Siget.

Intru adevăr mare este meritul lui Michail Pavel, că a scos pre Românii din Siget de sub iurisdicțiunea Ruthenilor.

Parohia română sa stradat Românilor in 9 Iuliu 1871 și in 1 August 1871 in ziua S. profet Ilie s'a servit in capela Românilor liturgie solemnă. —

După sfânta liturgiă s'a ținut ședință bisericească in alumnatul român.

In aceia ședință s'a constituit senatul bisericesc și s'au ales oficiali bisericeii.

Anume de curator primar s'a ales Joan Salca; de curator secundar Teodor Pop Riza; de făt Georgiu Simonoschy.

De membrii a senatului bisericesc s'au ales: Paul Lipsey asesor la Tribunal; Dr. Joan Mihályi, Gregoriu Marcușiu, Vasiliu Ardelean, Paul Moldovan, Dumitru Opris, Mihail Oros și Simeon Botizan.

Toți aceștia au zelat mult pentru binele sfintei biserici române din Siget, dar totuși zelul mai mare l-a dezvoltat și dezvoltă până in ziua de azi Sp. Domn Dr Joan Mihályi, căruia-i mulțamește mult foarte mult biserica și poporul din Siget.

In ședința aceasta s'a făcut și un statut de administrarea a averilor bisericești și s'a trimis mulțamită metropolitului Joan Vancea pentru ostenelele făcute intru înființarea parohiei române din Siget.

Sa exoperat apoi pentru parochul român din Siget congrua anuală de 175 floreni 50 crucer iar pentru cantor 50 floreni.

Față de numărul credincioșilor gr.-cat români însă, cumcă Ruthenii s'au folosit de toate mijloacele ca numai să rămână credincioșii in sinul parohiei ruthene.

Ruthenii umblau noaptea pre la credincioși și ii indemnau să se dechiare a fi rutheni. —

Astfel a rămas in parohia ruthenă preste 20 familii române intre cari și curatorul bisericesc Nistor. Atari familii-s: familiile: Nistor, Cadar, Cepar, Craila, Laslo și altele.

In unele din acele familii și astăzi limba de converzare e cea română.

Din familia Cadar este un preot tener de la Ungvár, care vorbește mai bine limba română, decât cea rusească și mi-a spus că limba de converzare in casa lor e cea română —

Pre lângă toate uneltirile Ruthenilor, cari să pot dovedi cu acte oficioase din arhivul vicarial român — in an 1871 sa stradat parohiei române diu Siget 255 familii cu 830 suflete.

Inșam cumcă conform conscrierei regnicolare din 1869 in Siget au fost 677 suflete ruthene și 801 suflete române: însă intre Ruthenii s'au inseris și 50 suflete române.

Astfel înființându-să parohia română din Siget, a trebuit a să îngriji și de preot local.

Precum s'a scris mai sus de paroch a Sigetului s'a denumit vicariul Michail Pavel, însă dînsul locuind în Sat-Slatina a purtat numai titlul de paroch, iar parochia a administrat-o Joan Pap profesor de limba română și catachet la institutele de învățămînt din Siget.

Joan Pap a administrat aceasta parochie din 1 August 1871 pînă la 3 Novembrie 1875.

Joan Pap a fost un barbat deștept, preot bun și avea o voce așa de plăcută, încît cîntînd dînsul plîngea poporul în biserică. —

De aici înainte voi descrie întîmplările din parochia Sigetului cronologice din an în an începînd cu înființarea ei. —

Anul 1871.

Matriculele botezaților, a cununăților și a morților s'au început cu 1 August 1871. În celea cinci luni din anul acesta s'au născut 12, s'au cununat 3 părechi și au murit 13 inși. —

Din banii „cultului“ adeca din datoriile credincioșilor români la biserică ruthenă s'au primit 473 floreni 70 cruceri. Din aceasta sumă s'a dat împrumut 390 floreni, iar ceialalți s'au folosit pentru inzestrarea capelei în care să serviau sfintele liturgii.

În anul acesta din ofertele credincioșilor au intrat în visteria bisericeii 36 floreni.

Durere că nu aflu însemnări despre acei mariinimoși donatori, cari au inzestrat cu vestminte bisericești și alte ornamente bisericuța Românilor din Siget, însă am văzut eu însumi, că aceia a fost frumos decorată, pe altar erau învălitori frumoase, erau prapori, cruci, luminări și alte aparaminte de lipsă pentru cultul divin.

Anul 1872.

Născuți 46, cununăți 11, repauzați 56. La locul acesta însă, cum că mortalitatea cea mare, care să arată și se văzută în decursul anilor în parochia Sigetului, nu privește în genere pre credincioșii români din Siget deoarece între cei repauzați sunt a să număra și repauzații din spitatul comitatens. din temniță și cei din alte locuri veniți aici.

S'au cumpărat pentru s. biserică vestminte bisericești și s'a făcut un chor de lemn, s'a cumpărat arhivul parochial.

În anul acesta s'a denumit Michail Pavel vicariul Maramureșului de episcop al Gherlei. —

Anul 1873.

Născuți 45, cununăți 14, morți 84. În cholera au repauzat 21 inși și mulți prunci în versat.

În 19 Faurariu s'a depărtat la scaunul său episcopesc din Gherla Michail Pavel parochul întâiu a bisericeii române din Siget, patronul bun și îndurat al acestei bisericeii.

În Septembrie 1873 s'a dat pentru parochia română din Siget congrua de 175 floreni 50 cr, iar cantorului 50 floreni 50 cr. ord. min. de sub nr. 24,424.

Anul 1874.

Născuți 40, cununăți 7, morți 42.

Anul 1875.

Născuți 34, cununăți 9, morți 27. În luna Novembre al acestuia an parochia Sigetului s'a dat spre administrarea lui Alexiu Berinde fost capelan vicarial în Sat-Slatina. El a administrat parochia pînă în luna Faurariu a anului 1878.

Episcopul Pavel a dat lui A. Berinde de locuință o casă de a s'a din Siget și fiindcă parochia aducea venit puțin la ajutorat cu bani atât pre dînsul, cât și pre cantorul Gregoriu Joannes.

Alexiu Berinde a fost un preot zelos și a făcut mult pentru parochia Sigetului. A probat să câștige parte din averile bisericești rămase la Rutheni; a documentat în mod foarte evident, cumcă biserica luată de la Români prin Rutheni a fost biserică românească. —

Inzădar, silințele lui n'au adus rezultat, însă totuși acestea au fost cași începutul pentru dotarea parohiei române din Siget prin înaltul Erariu.

Alexiu Berinde a fost primul, care a început a duce ziuar regulat despre venitele și erogatiunile parohiei. —

Cu finea anului făcându-să rațiunile bisericești de pre 4½ ani, s'a constatat un venit de 684 floreni 76 cr. și un erogat de 543 fl. 7 cr. Astfel cu 31 Decembrie 1875 biserica noastră a avut 141 fl. 69 cr. bani gata

Notariul senatului bisericesc a fost Joan Busiția profesor primar la preperandia română din Siget. —

Anul 1876.

Născuți 42. cununăți 9, morți 31. s'a făcut inventariul bisericeii, s'a propus a să înființa școală românească.

Aceasta școală nu s'a înființat însă numai în anul 1900 sub ocărmuirea vicariului — paroch Tid Bud. —

În 15 Decembrie a repauzat comitele suprem al Maramureșului Josif Man, care a zelat foarte mult pentru înființarea parohiei române și pentru convictul român din Siget. —

Anul 1877.

Născuți 44. cununăți 14. morți 47, din cari 10 din spitalul comitatenz. S'a donat prin Joan Pavel paroc în Sat-Slatina un ciboriu și prin Antoniu Snitzer 2 icoane, prin călugărițe o învelitoare prețioasă pe altar.

S'a făcut pertractări pentru cumpărarea unui teritor, pe care să se zidească biserica. S'a decis a să da cantorului din venitele bisericeii 40 fl. anuali.

Numerul sufletelor în acest an au fost 1101. —

Anul 1878.

Născuți 48, cununăți 3, morți 34, din cari 6 din spitalul comitatenz. Preotul Alexiu Berinde s'a dispus la Baia-spriă, parochia până în luna lui Julie a administratu-o Joan Pop profesor și catachet, iar din Julie începând Joan Ivășko.

În 7 Februarie al acestui an a repauzat pontificele Piu al IX lea în etate de 86 ani, după ce a guvernat s. biserică în 32 ani. —

Repauzatului pontifice Piu al IX lea îi datorim mulțămită adâncă pentru înființarea parohiei române gr-cat. din Siget.

Fia memoria lui eternă și binecuvântată. —

Anul 1879.

Născuți 47. cununăți 13, morți 49, din cari 5 au morit în spitalul comitatenz.

Episcopul Gherlei, fostul vicar al Maramurășului și primul paroch a Sigetului. Michail Pavel în 29 Ianuarie 1879 fu denumit de episcop la Oradea-mare și tot în anul acesta s'a denumit de episcop al Gherlei Exelenția Sa Dr. Joan Szabó înștalându-să că episcop în 18 August.

Anul 1880.

Născuți 40, cununăți 10, morți 43, din spitalul comitatenz 5.

În anul acesta a promis Înaltul Ministeriu al Cultelor ajutor pentru zidirea bisericeii române, însă aceasta zidire nu s'a putut efectui decât mai târziu în 1892

În Februarie s'au dobândit 3 rânduri de vestminte bisericești de la societatea altaristică din Budapesta.

Din 1872—1880 venitele bisericeii din colectă cu perșeiu și din pixida bisericeii și pentru prapori a variat între 40—50 floreni anuali. —

Anul 1881.

Născuți 56, cununați 11, morți 63, din cari 5 din spitalul comitatenz. A grassat vărsatul și difteria.

Am notat mai sus, cumcă parochia Sigetului când ierau încă Românii la olaltă cu Ruthenii, a stat sub patronatul inaltului Erariu. —

Dupăce în 1871 s'au despărțit Românii de cătră Rutheni, episcopii de la Gherla au făcut tot posibilul, cumcă și parochia românească gr.-cat. din Siget să dobândească dotațiune de la In. Erariu și aceasta cu atât mai inadins, ca parochia din Siget a fost româna, iar poporenii gr.-cat. români din Siget au fost și sunt atât de mizeri că nu sunt instare a susține paroch și nici nu au avut mijloacele de lipsă pentru a zidi biserică și casă parochială. —

Cei dintâiu pași pentru dotarea acestei parochii i-a făcut episcopul Pavel, apoi cu mult zel s'a ostenit pentru aceasta Exelinta Sa Dr. Joan Szabó episcopul Gherlei și Sfinția Sa a și ajuns la rezultatul dorit, deoarece Maiestatea Sa Preainălțatul Imperat și Rege apostolic Francise Josif I. cu preagrațioasa rezoluțiune din 14 Juniu 1888 a binevoit a concede, cumcă Erariul să ieie asupra sa patronatul parochiei române gr.-cat. din Siget.

Despre aceasta rezoluțiune inaltul Ministeriu al Cultelor și instrucțiunei publice cu 23 Juliu 1883 sub nr. 47496 a înștiințat pre Excelinta Sa episcopul Gherlei. —

În înțelesul acestei rezoluțiuni parochia Sigetului sa dotat în modul urmator.

Pentru paroch s'a statorit o cungruă anuală de 210 floreni, pentru susținerea unui capelan 84 floreni anual, 12 stângeni vienezi lemne focale (34 metr) una sesiune și jumătate porțiune canonică și o majă vieneză (56 kg.) de sare.

Mai incolo s'a statorit a să da gratis un loc erarial pentru a să zidi pre acela biserică, casa parochială și cea cantorală. —

Însă la asemnarea acesteia dotațiuni s'a pus condițiunea, cumcă credincioșii mai ântâiu să zidască biserică. —

Durere, aceasta s'a intimplat numai în anul 1892 și dotarea parochiei s'a efeptuit numai în 1898 precum aceasta să va arăta mai la vale. —

Aici trebuie să insămn, cumcă până la zidirea casei parochiale preoții administratori a parochiei au locnit în căsi inchiriate și anume Joan Pop în casa sa proprie, Alexiu Berinde în casa episcopului Michail Pavel, iar Joan Iváskó înt'o casă inchiriată, pentru care banii de chiriă i-a plătit în restimp de 18 ani el din al său propriu. —

Anul 1882.

Născuți 65, cununați 13, morți 38. dintre cari din spitalul comitatenz 3 S'a ținut sinod diecesan în Gherla.

Anul 1883.

Născuți 71, cununați 11, morți 45, din spital 2.

Anul 1884.

Născuți 61, cununați 15, morți 29, din spital 6.

S'a votat pentru cantor 55 floreni anual, pentru fetul bisericese 25 fl. Venitele bisericii din pixidă depre talger etc. s'a ridicat la 100 fl anual.

E de insămnat că cantorul afară de stoalele puține avea numai platuța aceasta dela biserică și ce i-să colecta ca ajutor anual din vicariat.

Anul 1885.

Născuți 64, cununați 14, morți 41, din spital 8.

Plebanul rom. cat. din Siget a abzis folosirea capelei latine, în care să serviau din 1871 sfintele liturgii pentru credincioșii români. —

S'a făcut apelată la episcopul din Satumare și acesta a lasat sub unele condițiuni folosirea capelei încă pre trei ani. —

În urma rugărilor îndreptate către Înaltul Ministeriu al Cultelor și Instrucțiunii publice pentru a să da ajutor din fondul religionar la zidirea unei biserici, s'a dobândit rezoluțiunea, cumcă În. Ministeriu este plecat a da un ajutor de 14000 floreni — dacă poporenii din Siget vor asigura celealalte spese a zidirei precum și prețul clopotelor și a iconostasului. —

Acestea spese s'au statorit la 15 mii (15000) floreni.

Însă de unde să să caștige banii? Poporenii din Siget îs mizeri.

Deci s'a decis a să face colectă, în întreg Maramuresul și până atunci s'a luat împrumut o sumă de 1975 floreni bani de lipsă pentru clopote și iconostas, deoarece asigurarea acesteia sume a cerut-o În. Ministeriu înainte de toate.

Din banii aceea o parte s'au plătit din venitele bisericeii, 400 floreni a dat ca fundațiune parochul Joan Iváskó, 100 floreni a dat Sp. Domn Dr. Joan Mihályi, dând oferte și parochienii. —

Anul 1886.

Născuți 71. cununăți 9, morți 51, din spital 4.

Numărul sufletelor gr.-cat. române a fost 1539.

Evreica Fani Vider locuitoare în Siget s'a botezat făcându-să credincioasa noastră. —

În acest an a repauzat vice comitele Vasiliu Mihalca barbat zelos, cu sințeminte bune române. Dînsul a zelat mult pentru înființarea parochiei Siget și pentru înființarea asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, a căreia prezide a fost în decurs de mai mulți ani. —

Anul 1887

Născuți 71. cununăți 20. morți 64, dintre acestia din spital au morit 4.

După rugări și reprezentațiuni multe a episcopului de la Gherla, a comitelui suprem Lónyay și a credincioșilor din Siget Înaltul Ministeriu regese de finanțe a stradat parochiei gr.-cat. române din Siget intravilanul din cornululiții „Magyar uteza și Kamarai ut“ aflator în cartea funduaria 140 parcela 149-a adeca casa cea veche parochială numită „casa vicarială română“ în care au locuit vicarii români, apoi cei rutheni. —

Intravilanul acesta s'a stradat sub acea condițiune, că pre el să zidească biserica, casa parochială și casa cantorală.

Erariul pre baza rezoluțiunii preainalte din 1881 având datorința a da loc de biserică și casă parochială mai întâiu a voit a da un pamânt de către apa Izei, pre care fiind apatos nu s'ar fi putut zidi biserică, deci credincioșii n'au voit a-l primi cu atât mai vârtos, că a fost situat afară de oraș; apoi numai cu greu s'a putut dobîndi intravilanul mai sus amintit.

Acuma având credincioșii loc de biserică și casă parochială a trebuit să se ingrijească de zidirea bisericeii și a casei parochiale.

A fost lipsă aproape de 30000 floreni Credincioșii mizeri din Siget abia ar fi putut efeptui zidirile acestea, drept aceia la inițiativa Sp. Domn Dr. Joan Mihályi profotiscal comitatens s'a decis a să cere ajutoriul întregului popor din Maramureș și a să face eieptare de un floren pre toată casa românească din comitat.

În Maramureș au fost atunci 15 mii de căsi românești, din cari vre o 3 mii necapace de a solvi florenul, deci au rămas 12 mii de căsi harnice de a da florenul pentru zidirea bisericeii române gr.-catolice din Siget.

În 21 Aprilie 1887 s'a ținut în Siget o conferință, în care s'a făcut eieptarea următoare:

comuna	Borșa	să plătească	500 flor.
„	Leordina	„	200 „
„	Moiseiu	„	300 „
„	Pătrova	„	280 „
„	Vișeul de jos	„	400 „
„	Vișeul de mijloc	„	170 „

comuna	Viseul de sus să plătească	400	flor.
"	Bărsana	400	"
"	Botiza	160	"
"	Bocicoiel	120	"
"	Valea porcului	70	"
"	Dragomirești	250	"
"	Glod	120	"
"	Jood	375	"
"	Cuhea	250	"
"	Văleni	170	"
"	Nănești	100	"
"	Rozavlia	260	"
"	Săieu	170	"
"	Poieni	120	"
"	Săcel	350	"
"	Sălistea de sus	350	"
"	Slătioara	100	"
"	Strămtura	400	"
"	Crăcești	150	"
"	Oncești	400	"
"	Apșa de jos	480	"
"	Apșa de mijloc	400	"
"	Berbești	200	"
"	Biserica albă	200	"
"	Ferești	50	"
"	Giulești	200	"
"	Hărniciești	80	"
"	Hoteni	86	"
"	Japa	250	"
"	Călinești	280	"
"	Cornești	50	"
"	Ocnașugatag	50	"
"	Satșugatag	150	"
"	Săpița	300	"
"	Saraseu	100	"
"	Ocnaslatina	100	"
"	Sîrbi	100	"
"	Satslatina	250	"
"	Rona de jos	150	"
"	Budești	300	"
"	Desești	150	"
"	Vad	200	"

cari sume laolaltă fac 10,685 floreni.

Însă în Ministeriu a poftit să se asigureze pentru zidirea bisericii 14 mii floreni, drept aceia credincioșii din Siget pre lângă asigurarea sumei de 1975 pentru clopote și iconostas au mai luat asupra lor o sumă de 1340 floreni. —

Comunele române gr.-cat. din Maramureș au dat contracte preste eieptările făcute și spre lauda lor fiă zis în răstîmp de 2 ani au și plătit banii eieptați, deși eieptarea s'a făcut pre patru ani. —

Perceptorele banilor acestora a fost zelosul credincios Dr. Joan Mihályi.

Astfel fiind asigurată suma de lipsă pentru zidirea bisericii în Erariu a dispus a să face planul bisericii, iar poporenii din Siget au început a vectura piatra de lipsă. —

În 1-a Septembrie a anului 1887 a repauzat vicariul Michail Kőkényesdy și i-a urmat în oficiul vicarial Tit Bud sub ocărmuirea căruia s'a eieptuit toate zidirile bisericești din Siget precum să va vede din cele următoare. —

Anul 1888

Născuți 82, cununați 16, morți 60, din spital 7.

S'a cumpărat un rënd de vestminte busicești cu 50 floreni.

Vicariul Tit Bud a făcut pașii de lipsă pentru zidirea bisericii, a indemnat comunele, ca să plătească sunele cieptate, a ținut conferință cu credincioșii din Siget și s'a făcut cieptarea pre credincioșii din Siget pentru banii încă de lipsă la zidirea bisericii și pentru vecturarea petrilor. —

În 29 Martie 1888 a repauzat curatorul bisericii Joan Salca, care a serit ca atare 17 ani.

S'a ales de curator primar Todor Pop Riza și de curator al doilea Vasiliu Szakács.

Anul 1889.

Născuți 87, cununați 13, morți 48. Vicariul Tit Bud a exoperat concesiune de la episcopul din Satu Mare pentru a să pote folosi capela latinilor până ce se va găta biserica românească gr. catolică.

S'a continuat cu adunarea banilor cieptați pentru zidirea bisericii.

Anul 1890.

Născuți 73, cununați 13, morți 54, a domnit vărsatul. —

Anul acesta a fost de mare însămnătate pentru parochia română din Siget deoarece în anul acesta s'a început zidirea bisericii pe locul erarial mai sus amintit și stradat în mod oficios parochiei. —

Fundamentul bisericii s'a depus și s'a binecuvântat în luna lui Juniu 1890.

Preste zidire a supraveghiat oficiul edile a statului.

La zidire au fost aplicați 10 murari, italieni, cari cu bucurie lucrau știind că biserica a fi a fraților lor români. —

Seriitorul acestora adeseori a converzat cu acei italieni, dintre cari unii vorbeau bine și românește.

În anul 1890 numărul sufletelor gr. catolice române din Siget a fost 1539. —

Anul 1891.

Născuți 88, cununați 9, morți 86, din spital 8. A domnit vărsatul bubos.

Biserica a ajuns sub acoperis și sa gătat și turnul.

Biserica e zidită în stil gotic. Parochul Joan Ivásko acuma canonic la Gherla, face fundațiunea de 400 floreni.

Ana Dunca văduva lui George Codrea locuitoare în Siget donează bisericii o casă a sa în valoarea de 700 floreni, ca din venitele acesteia după moartea ei să se serviască 10 sfinte liturgii anuatim. —

Pentru înzestrarea internă a bisericii celei noue vicariul Tit Bud a răcut colectă de bani și de celea de lipsă în biserică. —

Din listele alăturate la finea opșorului să vede dărnicia inteligenței și a credincioșilor din Maramureș. —

Acestea liste să serviască totodată cași evitante preste darurile trimise și primite. —

Marinimoșii dăruitori sunt amintiți la toate sfintele liturgii ca binefăcătorii sfinte bisericii gr.-cat. române din Siget. —

Bunul Dumnezeu binecuvântă pre cei cari iubesc frumseța casei sale

Anul 1892.

Născuți, 84 cununați 13, morți 40, dintre cari unul a murit în spitalul comitatenz. —

Anul acesta a fost an de bucurie a parochiei, căci în anul acesta s'a sfințit biserica cea nouă. —

Sfințirea bisericeii s'a săvârșit cu toată solemnitătea in 20 Martie st. n. prin delegatul episcopului Alexandru Erdőss canonic din Gherla cu asistarea vicariului Tit Bud și alor 19 preoți din vicariat.

La sfințire s'a adunat preste 5000 credincioși din toate părțile Maramureșului, încât piața cea mare a Sigetului era indesață de popor.

A fost de față un număr mare de inteligenți și reprezentanții tuturor oficiilor bisericești și civile din Siget.

Astfel cu lupte și ostenele nespuse de mari, după 21 ani de la înființarea parohiei române gr. cat. din Siget, a sosit ziua fericită, când credincioșii au putut să intre in biserica lor proprie.

Biserica română gr. catolică din Siget este sfințită la hramul Adormirii Preacuratei Fecioară Maria.

In cemetirul bisericeii s'a așezat o restignire de fer pre fundament de piatră, care sa ridicat pre spesele zelosului curator bisericesc Vasiliu Szakács și a soției sale Agneta Mariași.

Aici trebuie să amintesc, și aceea, cumeă poporeni nostri din Siget la zidirea bisericeii au conferit aproape 2000 floreni și au dat multe daruri mai mici și mai mari.

Cu ocaziunea sfințirii bisericeii s'a coadunat 96 floreni și preste tot in anul acesta venitul bisericeii a fost 654 floreni, și de aici începând venitul bisericeii variază între 800—1000 coroane anuatim.

Am amintit mai sus, cumeă Inaltul Erar, ca patronul parohiei, a dăruit locul pentru zidirea bisericeii și tot odată a dăruit și casa cea veche vicarială.

Fiind biserica gata a trebuit a să ingrigi pentru zidirea casei parohiale, deoarece casa cea veche a fost nelocuiveră.

Pentru străformarea acesteia ar fi fost lipsă o sumă de 10000 floreni, din care Erariul a oferit 2216 floreni prețul materialului de lemn, iar suma de 8000 floreni ar fi trebuit să-o acopere credincioșii.

Inșă credincioșii fiind mizeri n'a fost cu puțință a coaduna de la dînșii o sumă așa de mare.

S'au făcut sfătuiri și combinări multe și in urmă s'a adus deciziune a să zidi casă cu aridicatură așezându-să bolte sub dînsă, situațiunea locului este acomodat spre acest scop, fiind casa in cornul alor 4 strade.

Sa și aflat spre scopul acesta întreprinzător, care a primit zidirea boltelor și a casei parohiale și cantorale sub condițiunea, cumeă folosul boltelor să i-să deie lui pre răstimp de 15 ani, adeca de la 1 Novembre 1882 până la 31 Octomvie 1907.

S'a făcut contract cu acest întreprinzător și cu finea lunei Octomvie 1892 a fost gata casa parochială și cantorală.

Casa parochială este in etag și are 6 chilii, culină, cămara și pivniță; casa cantorală e in ocol lipită de casa parochială și are 2 chilii, culină, camară și pivniță.

Inaintea căsilor e un parc, apoi ocol cu superedificate de piatră și o grădinuță de legume.

Zidirea acestora a costat 12.216 floreni și materialul din casa cea veche, adeca întreprinzătorul a dat 10.000 floreni, iar erariul ca patron a dat 2216 floreni.

Astfel s'a ajuns și scopul acela cumea credincioșii din Siget să aibă casă parochială și cantor docențială fără a spesa ceva pentru zidirea acelor.

Apoi de la anul 1907 Novembre 1 biserica din Siget va avea trei bolte acărur venit astăz este 3000 coroane anuale.

Cu ajutoriul Bunului Dumnezeu, a episcopilor de la Gherla și a Inaltului Erariu parochia română din Siget are biserica frumoasă, casă parochială și casă cantordocențială in loc de frunte in oraș, cari valorează aproape 200.000 coroane și sunt intabulate ca averea bisericeii greco-catolice române din Siget.

In luna Novemvrie anului 1892 s'a si strămutat parochul Joan Ivásko in casa cea nouă parochială.

A lipsit încă pentru parochia Sigetului o școală și un cimitir, dar precum să va vede din istoricul anilor venitori s'au câștigat și acestea.

Anul 1893.

Născuți 83, cununați 9, morți 73, dintre cari din spitalul comitatenz 15 inși.

În 19 Martiu 1893, fiind zi de Duminecă s'a servit aniversarea întâie a sfințirii bisericii pontificând vicariul Tit Bud.

După sf. liturgie s'a ținut adunare bisericească, în care s'a decis a să face unele reparari la biserică și la casa parochială prin respectivii întreprinzători; apoi s'a decis a să cumpăra un cimetiriu nou pentru credincioși: s'a decis a să face pașii de lipsă pentru zidirea unei scoale și pentru asemnarea dotărei parochiei, căci dotarea era încă numai pe hârtie.

Credincioșii români din Siget au posesut și posed un cemetir vechiu comun cu Ruthenii, însă acesta să folosește deja din 1723 și fiind așa zicând indesat de morminte, încă la săparea mormintele să scoteau osaminte a celor adormiți, a fost de lipsă a cumpăra un cemetiriu nou.

Drept aceia s'a decis a să cumpăra posesiunea de un iugher și jumătate a familiei lui Stefan Oros situată lângă cimiteriul cel vechiu.

Aceia posesiune s'a cumpărat cu 1000 floreni și s'a plătit parte din ofertele credincioșilor parte din venitele sf. bisericii.

Contractul s'a închiat în 19 Martiu și s'a luat împreună din cassa de pastrare din Siget 1000 floreni, care sumă s'a și depurat până în anul 1898.

Anul 1894.

Născuți 83, cununați 11, morți 68, dintre cari din spital 16 inși.

Comitele suprem Joan Lonyay s'a pensionat și în 17 Maiu s'a instalat noul comite suprem Baronul Dr Ervin Rozner, cari ambii au conlucrat mult pentru dotarea parochiei române.

În 22 Septemvrie a repauzat Joan Pop fost preot a Sigetului și profesor de religie și limba română la institutele din Siget.

S'au făcut pertractări pentru dotarea parochiei.

Anul 1895.

Născuți 68, cununați 16, morți 81, dintre cari din spital 20 inși.

În luna Octomvrie s'a introdus legea pentru căsătoriile civile și pentru matriculele de stat. — Căsătoriile credincioșilor români din Siget toate să benecuvântă bisericește și încă nau fost caz de căsătorie numai civilă.

Anul 1896.

Născuți 91, cununați 15, morți 80, dintre cari din spital 29.

S'a făcut contract cu erar pentru a să da fătului bisericesc 8 jug. de pământ cu prețul de 300 floreni, din care sumă s'a și plătit 100 floreni.

Anul 1897.

Născuți 68, cununați 14, morți 64, dintre cari din spital 23 inși.

Ana Dunca vădua lui Georgiu Codrea a daruit pentru biserică din Siget a doua casă a sa de pre ulița „Felsőkertalja“ situată lângă casa mai înainte în 1891 dăruită.

Zalosul și binemeritul paroch al sigetului Joan Ivásko s'a denumit dn canonic a Capitulului de Gherla.

Credincioșii din Siget nu vor uita nici când blândeța, bunătatea inimii și a zelul părintelui lor sufletesc Joan Ivásko care i-a păstorit cu înțelepciune și blândeță aproape 20 ani.

Timpurile acelea au fost grele, dar bunul părinte Joan Ivásko a stat locului, zelat pentru zidirea bisericii și a casei parochiale și a adus multe jertfe, eu cari s'a făcut numele neuitat în inimile credincioșilor.

Administrarea interimală a parochiei s'a concretizat repauzatului Grigoriu Belea, atunci catachet și profesor la institutele din Siget.

Dânsul a administrat parochia până în 28 Faur 1899 cu tot zelul și cu interesare mare pentru S. maica biserică.

Gregoriu Belea a făcut parcul dinaintea casei parochiale sedind în acela brazi și flori, a îngrădit ocolul, a făcut grădinița de legume și a reînnoit fântâna din par.

Anul 1898.

Născuți 75, cununați 14, morți 91, dintre cari din spital 40 inși.

În anul acesta s'a dobândit dotarea parochiei Sigetului.

Adeca precum am arătat mai sus Maiestatea Sa Preainălțatul Imperat și Rege apostolic Francisc Josif I. în anul 1881 s'a îndurat preagrațios a concede, aumea erariul să ieie asupra sa patronatul parochiei române gr. cat. din Siget.

A trebuit să treacă 17 ani până ce în urmă în 29 Juniu 1898 s'a încheiat între Excelința Sa Domnul Episcop al Gherlei Dr. Joan Szabó și între înaltul Ministeriu reg. ung. de finanțe o convențiune (să află în arhivul parochial) preste dotarea parochiei acesteia.

În înțelesul acestei convențiuni bazată pe grațiosul intimat din 1881 să statorească următoarele.

Înaltul Erar ca patron dintre concurenții la parochia Sigetului și la oficiul de cantor prezentați prin Episcop, va avea drept a denumi pre paroch și pre cantor.

Patronul concede, cumea biserica, casa parochială și cantorală zidită pe terenul donat și aflator în Siget sub nr. 149 să se intabuleze ca avere a bisericeii gr. cat. române din Siget.

Erariul va face reparările de lipsă la biserică precum cu timp dacă va fi de lipsă va zidi biserică nouă dând tot materialul afară de maiestrii și zilele de lucru jugale și manuale.

Patronul concede intabularea casei parochiale și cantorale ca avere a bisericeii gr. cat. române și cu timpul dacă ar fi lipsă le va zidi și acestea edificii de nou, dând materialul de lipsă.

La toate edificiile va face erariul repărările și curățirile de lipsă afară de maiestrii și zile de lucru, cari va trebui să le dăie comunitatea bisericească.

Asigurarea bisericeii, a casei parochiale și cantorale cade în grementul comunității bisericești.

Înaltul Erariu ca patron va da preotului 210 floreni congruă anuală, 84 fl. pentru întreținerea unui capelan, 34 metrii lemne focale, 56 kilograme sare și 48 jughere mici de pământ aratoare și cositoare.

Cantorului va da 105 floreni congruă, 28 kilograme sare și 19 jughere pământ.

Sesiunile acestea de pământ s'au dat în hotarul comunei Câmpulung în depărtare de o oară de la Siget.

Astfel dobândindu-să dotarea parochiei Excelința Sa Domnul episcop a făcut candidarea pentru aceasta parochia.

Anul 1899.

Născuți 72, cununați 19, morți 66, dintre cari din spital 37.

Înaltul Ministeriu reg. ung. de finanțe cu 29 Decembrie 1898 a prezentat pentru parochia Sigetului pre Tit Bud paroch în Satsugatag, protopopul districtului Mara și administratorul oficiul vicarial a Maramureșului iar Excelința Sa Domnul Episcop Dr. Joan Szabó cu 21 Ianuarie 1899 sub nr. 40 pre Tit Bud la denumit de paroch a Sigetului.

Tit Bud s'a introdus în parochia Sigetului prin protopopul deja repauzat Basiliu Lazar în 12 Faur st. n. și în 28 Faur a și cuprins aceasta parochia primind de capelan pre M. O. D. Nicolau Doros prefectul convictului român din Siget.

Sigetul până în anul 1860 a fost reședința vicarilor români, însă ajungând parochia sub ocărmuirea episcopului ruthen din Ungvár, vicarii

români au locuit pre sate; astfel Michail Pavel a fost paroch in Sat Slatina, Joan Pap in Vad, Michail Kókényesdy in Bărsana, Tit Bud in Sat Sugatag, Acuma după 38 ani vicăriul Maramureşului de nou a cuprins parohia Sigetului.

A fost dorinţa generală a Maramureşenilor, cumcă oficiul vicarial să se aşeze in capitala comitatului, din aceasta cauză a dat ajutoriul său poporul din Maramureş la zidirea bisericeii din Siget.

Aici fiind reşidinţa comitatului, a tribunalului regesc, a direcţiunei finanţiare, a direcţiunei silvanale şi a altor oficii, la cari poporul zilnic are afaceri, a fost de lipsă ca să fiă in Siget şi oficiul vicarial, căci poporul în cauzele sale bisericeşti, şcolare şi căsătoriceşti adeseori trebuie să cerceteze şi oficiul vicarial şi-i este spre mare uşorătate dacă-l poate afla pre vicăriul său în capitala comitatului.

Afară de acestea vicăriul Maramuresului este vicepresidele asociaţiunei pentru cultura poporului român din Maramureş, e directorul con-victului român din Siget şi a fost de lipsă şi pentru interesul acestui institut să locuiască in Siget.

In urmă vicăriul ca membru a mai multor comisiuni comitatense a trebuit să călătorească adeseori la Siget, astfel scriitorul acestor orduri așa zicând a avut anuatim a face din S. Sugatag, 100—120 călătorii la Siget.

Interese generale, dar şi interesele parohiei Siget au poflit, cumcă vicăriul Maramuresului să aibă reşedinţa sa în Siget.

In anul 1899 s'a ingrădit cimitiriul cel nou cu 158 floreni colectaţi de la credincioşi, s'a cumpărat un steag de doliu cu 80 floreni, s'a aurit un potir de argint, s'au făcut repărări la casa parochială şi cantorală.

In parc, în grădiniţa şi in cimitiriul de lângă biserică s'au sădit 42 oltioni de meri, de peri şi pruni, cari deja aduc roadă şi infrumşează parcul şi grădina.

Venitul bisericeii a fost in anul acesta 603 floreni.

De capelan al Sigetului sau denumit Nicolau Doros prefectul con-victului român.

Anul 1900.

Născuţi 80, cununaţi 18, morţi 68, dintre cari 21 din spitalul comitatenz

Ca să cunosc numărul credincosilor mei am făcut conscrierea lor, in care să vede, cumcă in anul 1900 au fost in Siget 2.549 suflete gr. cat. române.

Intre aceştia nu sunt numeraţi servitorii şi servitoarele, cari să află în Siget în număr de 200—300; ostaşii la numer cam 150—200 şi ştudenţii la număr 100—150.

Mulţi să vor mira, cum a putut să crească numărul sufletelor de la 1890 cu una miă? La aceasta răspund, cumcă întâiu nu s'a făcut numărarea poporului exact, apoi cumcă pre zi ce merge să aşează din sate Românii nostri în Siget, unde cugetă a putea trăi mai uşor.

Astfel în Siget sunt aproape 3000 suflete gr. cat. române.

Cuprinzând parohia Sigetului dorinţa mea cea mai ferbinte a fost a infinţa o şcoală română.

Au trecut 50 ani de când credincioşii români din Siget n'au avut şcoală.

Când a stat parohia aceasta sub iurisdicţiunea episcopului ruthen de la Ungvár, a exisit aici o şcoală gr. cat. în care învăţătorii Ujbárdi propunea catechizmul şi româneşte, însă după ce ne am despărţit de la Rutheni pruncii Românilor n'au mai avut ocaziune nici baremi rogaţiunile a le înveţa româneşte, ei au frecventat şcoala rusească şi şcolile celea ungureşti şi astfel s'a crescut o generaţiune, care a uitat limba românească şi că stie româneşte să poate mulţami jurstării, că satele din vecinitatea oraşului sunt române.

In anul şcolar 1899—900 am aflat în parohia Sigetului 673 şcolari dela 3—15 ani, dintre cari numărul celor obligaţi a frecventa şcoala de toate zilele a fost 356, iar şcoala repetiţională 180.

Am cercat deci mijloacele de a pute infinţa o şcoală română.

Am comunicat dorul meu cu neuitatul episcop Michail Pavel și am fost norocos a debândi de la dânsul un ajutor de 1000 floreni.

Apoi am început a face colecte și mi-a suces a coaduna o sumă de 4420 coroane pre cum să vede aceasta din colecta la finea opșorului tipărită, din care tot odata să ved și spesele făcute cu zidirea școalei.

Bunul Dumnezeu să resplătească mariinimoșilor donatori.

Școala am ziditu-o în apropierea bisericei. Are o sală frumoasă aproape de 9 metri lungă și 7-80 lată, pereții is de 4. și 25 cm. înalți.

Am constituit senatul școlar, am procurat cărțile de lipsă parte din Gherla, parte din Blaj.

Școala s'a sfințit în 1-a Septemvrie 1900 prin Magnificul Domn Joan Ivășko canonic din Gherla, fost paroch a Sigetului, care în vorbirea sa foarte nimerit a accentuat, cumcă înainte de astăzi cu 30 ani eram delăsati n'aveam biserică, n'aveam școală, n'aveam casă parochială, n'aveam casă cantor-docențială și acuma har Domnului, le avem toate.

O dar câtă osteneală și câte jertfe a costat înființarea tuturor acestora.

Valoarea acestor zidiri e mare; biserică a costat 62.000 coroane, casa parochială și cantor-docențială 25 mii coroane, școala peste 4 mii coroane teritoriul valorează 20 mii coroane. Cu tătul 111 mii coroane avere românescă gr.-cat.

Aieve credincioșii români din Siget au mare datorință a fi cu mulțamită cătră toți aceia, cari au lucrat pentru înființarea parochiei, pentru dotarea și pentru ridicarea atâtor zidiri frumoase.

Istoricul înființării școalei române din Siget să află în arhivul școlar.

S'a sistemizat plata cantor-docențială la 1065 coroane și locuință, precum și evincevenalele.

Gregoriu Joannes cantorul Sigetului fiind și docinte evalificat s'a ales și s'a întărit și de docinte.

Anul școlar 1900—1901 s'a început în 10 Septemvrie 1900 cu 47 școlari, numărul căroră pre an ce merge tot crește; în anul școlar 1905—1906 deja s'au înseris 62 elevi, Ciară vreo 10 înși pentru îngustimea salei deja nu s'au putut primi în școală.

Folosul școalei este nespus de mare. La școală vin pruncii cari parte nu știu nimica, parte știu foarte puțin românește.

Aceasta nu-i mirare, căci bieții coconi dacă ies în uliță nu aud alt cuvânt, decât cel unguresc și să joacă cu pruncii cari nu știu numai ungurește.

Drept ce și propunerea în școală să face în limba română și maghiară, dar cetirea și scrisul și catechizmul să învață românește.

Să împărtesc între elevi cărțile românești de rogăciuni, să învață cântările bisericesti și deja prunci de aceia, cari abia știau românește cetesc în biserică „Credeul” „Tatăl nostru-l și epistoalele.

Dintre pruncii obligați a frecventa școala vreo 50—60 înși umblă în școlile de stat, vreo 15 înși în școlile elementare catolice și câteva fete în școlile călugărițelor; astfel din 3—400 școlari abia frecventează școlile 150 înși.

O mare parte a credincioșilor locuiesc prin grădinile și lazurile depărtate de 4—8 kilometrii de la centru, nu-i mirare dară dacă pruncii acestora nu pot umbla la școală.

În toamna anului 1900 s'a înființat corul iuriștilor români din Siget cari au excelat prin cântările lor frumoase până în anul 1902. când depărtându-să unii dintre dînșii, s'a înființat corul preperanzilor români de la preparandia de stat.

În anul 1900 s'a câștigat un rând frumos de vestminte bisericesti, s'a întăbulat cimitiriul cel nou, s'a festit acoperișul de badog a bisericei, a casei parochiale și cantor-docențiale, s'au făcut în cimitiriul cel nou cărări împărțindu-să în 6 părți, pre lângă cărări s'a plântat 500 de brazi, s'au reparat pereții bisericei, s'a făcut în ocolul casei parochiale o fântână și s'a reparat îngrăditura cimitiriului.

Anul 1900 fiind an jubilar general, cu care s'au împlinit și 200 ani de la staunire a Românilor, s'au primit mai multe daruri pentru sfânta biserică.

Astfel curatorul bisericesc Vasiliu Szakács și soția sa Agneta Mariași

au ridicat în cimitiriul cel nou o răstignire așezată pe fundament de piatră. Credinciosul Laurențiu Risco cu soția s'a a cumpărat o evangeliă legată din Blaj și 2 luminări mari de frasin aurite, și a ridicat o răstignire în cimitiriul cel vechiu.

Domnișoara Ana Kováts a făcut o învelitoare de amvon.

Cecilia Bud preoteasă a făcut patru învelitoare pre măsuțele dinaintea iconostasului.

S'a făcut o învelitoare nouă pre altar și s'au dăruit mai multe fațioi și ștergătoare pre seama Sf. bisericii.

Peste tot s'au făcut multe pentru înfrumșetarea și arangiarea bisericii.

Parochul vicariu Tit Bud a luat parte la Sinodul provincial ținut în Blaj și în sfânta biserică catedrală de acolo s'a denumit prin episcopul său de vicar actual a Maramureșului portând până atunci titlul de administrator a oficiului vicarial.

Aiei trebuie să amintesc, cumcă Justina Pop soția Clarisimului Domn Dr. Joan Mihályi protofiscal comitatenz de ani de zile prevede altariul bisericii cu luminile de lipsă.

S'a botezat evreul Alexandru Tesler tinăr de 21 ani.

Venitele bisericii au fos 1090 coroane.

Anul 1901.

Născuți 84, cununați 23, morți 82, dintre cari 23 din spitalul comitatenz. M. O. D. Nicolau Doros fiind dispus de paroch în Breb, la oficiul de capelan s'a denumit Vasiliu Ilnieczy.

Sp. Domn Georgiu Petrovay mare posesor din Nagyköri de origine din Maramureș de la legea luterană a trecut în sinul bisericii gr. cat. române primindu-să de credincios a Sigetului.

Zuzana Karádi ev. reformată, soția lui Joan Turcu (Török) gr. cat. român, a trecut în sinul bisericii gr. catolice cu 3 prunci ai ei.

Venitul bisericii au fost 1130 coroane.

Anul 1902.

Născuți 100, cununați 19, morți 93 dintre cari din spitalul comitatenz 31 înși.

S'a decis a să îngrădi biserica (cătră ulița) cu grate de fer, iar ocolul parochial cu scânduri spre care scop s'a început a să aduna materialul de lipsă.

S'a petrit ocolul casei parochiale, cântorale și școlare cari a costat 300 coroane.

În 1-a Juniu a repauzat Michail Pavel episcopul Oradei mare odinioară paroch al Sigetului, vicar a Maramureșului, care a adus ostenelele și jertfele celea mai mari pentru parochia din Siget.

La sfânta liturgiă, care s'a servit în biserica din Siget pentru sufletul neuitatului fundător a parochiei, a plâns întreg poporul cu mic cu mare.

Fie memoria lui binecuvân'ată.

Numele lui e scris cu litere de aur în istoria parochiei din Siget.

Mulți dintre aceia, cari a venit la îngroparea Excelenției Sale Machail Pavel, au cercetat și biserica din Siget și toți acestia au laudat frumșeața ei. Excelenția Sa Prea sfințitul Domn Episcop al Gherlei Dr. Joan Szabó așșderea a cercetat biserica, casa parochială, școala și convictul și șia esprimat îndestulirea sa părintească având mângăiere, că vede roada și a ostenelelor sale.

În 24 Apriliu a repauzat protopopul Lazar, iar de atunci vicariul Tit Bud poartă și oficiul protopopesc a districtului Siget.

În 11 Maiu a repauzat cantor-docintele Gregoriu Joannes.

Venitele bisericii a fost 2300 coroane.

Anul 1903.

Născuți 78, cununați 11 morți 79, din spitalul comitatenz 36 înși.

S'a cumpărat o icoană a învierii cu 30 coroane și un rând de vesminte bisericesti; s'au pictat chiliile de la casa parochială și cea cantorală.

S'a făcut îngrăditura bisericii și a casei parochiale (partea de cătră drumul cel mare) ce a costat 1200 coroane, din care sumă credincioșii au conferit aproape 700 coroane, precum să vede aceasta din lista la finea opșorului alăturată.

S'a făcut asfalt înaintea bisericii și a casei parochiale în lungime de 70 metrii, ce a costat 1600 coroane, cari să vor plăti în restimp de 10 ani.

Repărarile asfaltului cad în greomentul orașului precum și reinoirea aceluia la timpul său.

Gratele de fier dinaintea bisericii precum și asfaltul ridică foarte frumseța bisericii și a casei parochiale

Ana Dunca vîdua lui George Codrea a dăruit sf. bisericii și a treia casa a sa din ulița „Alsókertalja uteza.“ Casa e prețuită în 2600 coroane, și astfel biserica din Siget de la suslaudată vîdua piă a dobîndit 3 căși în valoare de 5400 coroane, pentru cari biserica va ave amuatim a dispune servirea alor 24 sfiinte liturgii. Pânăla moartea donatoarei venitele caselor sunt a ei, apoi a bisericii; acestea că și acuma aduc un venit de 600 coroane.

La casa a treia biserica a zidit superedificate în valoare de 600 coroane.

Oficiul de cantor docinte fiind vacant s' ales de cantor-docinte a parochiei Petru Pop preperand absolut cu cualificațiune cantorală și doțențială.

Alesul este unul dintre docenții cei mai bûni, e cantor foarte bun priceputor de muzică și de note.

Cu ajutoriul acestui cantor harnic s'a ajuns scopul de a avea un cor vocal a credincioșilor parochieni.

Corul înființat stă din 28 membrii, toți credincioși a parochiei. Corul cântă în toate Duminecile și sărbătorile liturgia lui Vorobchieviciu. Coriștii cântă și la utreniă și la înserat.

S'au cumpărat cărți de rugătiuni cari cuprind și cântările bisericesti, s'au împărțit deja vreo 50 de acestea și să cer mereu altele și altele.

Cu înființarea corului să lătește voia a ceti românește și să lătesc cărțile române între credincioși.

Biserica, deși până acuma a fost totdeauna plină, acuma e indesată în toate Duminecile și sărbătorile.

Pentru susținerea corului cheltuesc bucuos.

Ca să indemn pre credincioși a lua parte cu statornicie în cor am fotografat coriștii, ca să ramână icoana corului ântâiu poporul din Siget ca o suvinire și pentru urmași.

Corurile vocale să vor generaliza și în vicariat.

Sunt încă multe de făcut în aceasta parochiă.

Dacă Bunul Domnezeu îmi va da zile mă voiu nizui a face toate pentru mărirea lui Dzeu, pentru biserica și școala noastră și pentru bună starea și înaintarea credincioșilor mei.

Astfel am înființat și o societate de inmormântare, a căreia statute deja sa aprobat, aceasta soțietate să va generaliza și în vicariat.

Am îndemnat pre credincioșii mei la cruțare și la abștinere de la beuturi și har Domnului anuatim câte 50—60 înși pun vot de a nu be beuturi spirtuoasă.

I-am îndemnat pre credincioși la dărniciă cătră biserică și la infrumșețarea ei ajungând în aceasta privință și până acuma rezultate frumoasă.

Soția Sp. Donn Dr. Michail Kókényesdy avocat in Siget a dăruit bisericii o învălitoare de altar în valoare de 100 coroane.

Domnisoara Ana Rezeda o învălitoare de amvon și s'au primit alte donuri mai miei.

Credincioșii mei acuma au vază și înaintea străinilor.

Poporeni gr. cat români din Siget plătesc 6174 coroane dare directă de stat.

Este făcut fundamentul, îs înființate toate câte să pot înființa într'o parochia. Urmașii mei vor avea odihnă și comoție, ba și venite, deoarece am mijlocit îmbunătățirea venitelor parochiale. Acuma pre fundamentul bun și tare să poate continua zidirea.

Trebue să amintesc, cumcă în Siget îi reșidența „Asoțiațiunei pentru cultura poporului român din Maramureș” înființată în 1861, care a susținut într'un deceniu o preparandiă română și din 1886 susține un convicț în care să cresc anuatim 15—20 elevi.

Aceasta asoțiațiune din 1886 a spesat pentru creșterea tinerimei peste 80.000 coroane.

Convicțul e zidit în piața orașului și valorează una sută miă coroane.

Precum la inființarea parochiei acesteia așa și la înființarea convicțului a zelat și zelează mult Sp. Domn Dr. Joan Mihalyi protofiscal comitatenz, căruia îi dătorește poporul român din Maramureș și din Siget eternă mulțămită.

Am descris datele aceste despre înființarea parochiei Siget, ca să nu rămână neuitate luptele Maramureșenilor făcute pentru aceasta parochia.

Voi continua istoricul din an în an si me rog de urmașii mei să facă și dinșii aceasta.

Sigetul Maramureșului anul 1904.

Tit Bud

parochul Sigetului, vicariul Maramureșului și protopopul districtului Siget.

C o n s e m n a r e

*ofertelor varie donate pentru înzăstrarea internă a bisericei române gr.-cat.
din Szigetul Marmatiei.*

Nr. curent	OFERITORII	Valoarea	
		fl.	cr.
1	Mărita Dnă. soția lui Iuliu Vintiu ablegat dietal un covor mare de lână.	120	—
2	Dna. Bela Dán preoteasă in Borșa un covor de lână cu inscripția.	60	—
3	Dna lui Ștefan Pop paroc in Budești un covor de lână.	20	—
4	Ilustritatea S'a Iuliu Meszlényi episcop de Satu-mare a donat scaunele din foasta capelă.	50	—
5	Un luster dela familia Mihályi	160	—
6	Un luster dela familia Mihálka	220	—
7	Una lampă dela Basiliu Jurka	50	—
8	Donuri dela „Oltár egyet“ din Budapesta	350	—
9	Una invalitoare pe altariu dela dna. soția dlui avocat George Rednik din Siget	60	
10	Preastim. Dna. Ana Szabó soția lui Victor Berinde și dsioarele Julia Kováts și Ileana Fucec invalitoare pre mesuție 5 bucăți	25	—
11	Preastim. Dna. Suzana Jurka vidua lui Bartolomeiu Szemák invalitoaria pre amvon	50	—
12	Dsioara Olga Horvát perină pe altariu	15	—
13	Dna. lui George Bota paroc in Jood invalitoare de mesuția	8	—
14	Un clopotiel intreit dela sp. d. Augustin Sándor din Siget	10	—
15	Sp. D. Eugeniu Csernyestyán notar in Királymező o pacificală	18	—
16	Sp. Dnă lui Carol Fejér din Hărnicesti un covor de lână	20	—
17	St. Dna vidua Maria Mihályi-Chindriș din Budești un covor	20	—
18	Unii poporeni din Jood 2 covoare și unia fațioaiă	30	—
19	M. O. D. Gregoriu Belea prefect in conviet flori și vasă de flori	22	—
20	Spect. D. Dr. Josif Pop o statuă a Preacuratei Virgurei Mariei	10	—
21	Preast. Dna Aurelia Ivaseo din Rozavlea perdele pre uși	12	—
22	Preastim. soția Dlui Dr. Joan Mihályi uu covor mare	50	—
23	Preastim. Dsioara Sofia Mihalyi o perină pe altariu	20	—
24	Două luminaria de argint de China dela dna vidua Sejevics	20	—
25	Din Dragomirești un covor	5	—
26	Din Sălistea de sus covor, straiția și ștergarie	6	—
27	Una căldărușă la apă sântată	5	—
28	Dna vidua Maria Jurka din Rozavlea un covor	10	—
29	Toader Pop din Vișăul de jos invalitoaria	5	—
30	Sp. D. Simeon Papp protopretorul Vișăului o evangeliă legată în barșon in preț de	100	—

Laolaltă 1551 floreni.

Obiectele s'au primit până-n ziua sântirei bisericei adeca până in 20 Martiu 1892.

Sat-Șugatag, la 4 November 1895.

Tit Bud

Vic. Maram.

CONSEMNAREA

*ofertelor de bani intrate pentru inzestrarea bisericii cei nouă gr.-cat române
din Sighet începând dela 1 Ianuar 1891 pânăla 3 Juliu 1892. —*

Nr. curent	OFERTORII	fl.	cr.
1	Spect. D. Juliu Vintiu Dragomirești	100	—
2	Colectă la o nuntă din Călinești	10	—
3	Tit Bud	40	—
4	M. O. D. Stefan Pop paroc in Budești	1	—
5	Dumitru Mihályi docinte in Budești	1	—
6	George Pop vigile de pădurărit in Budești	1	—
7	O. D. Antoniu Serbac capelan in Vad	1	—
8	M. O. D. Antoniu Sulez profesor in Muncaci	2	—
9	" " " Corneliu Bud paroc in Ghertia-mare	5	—
10	" " " Joan Marchesu " " Leordina	5	—
11	Esc. Sa Michail Pavel Episcop de Oradea-mare	50	—
12	Spect. D. Dr. Michail Kőkényesdy adv. Sziget	30	—
13	" " George Szeremi notar comitatenz	2	—
14	" " George Rednik adv. Sziget	10	—
15	" " Gavrilă Mihályi jude sing. Técső	5	—
16	" " Augustin Sándor neguțator Sziget	3	—
17	" " Joan Iur'a jude sing. Vișăul de sus	10	—
18	" " Joan Deac of. de păduri " "	5	—
19	M. O. D. Antoniu Serbac paroc in Desesti	1	—
20	" " " Josif Fucec/ preotral University Library Cluj	1	—
21	" " " Petru Birlea colecta din Berbesti	16	73
22	Spect. D. George Ratiu scrietor Dragomiresti	5	—
23	M. O. D. Vasiliu Dragoș paroc in Moiseiu	10	—
24	M. O. D. Augustin Mosolygó paroc in Tetiș	2	—
25	"Csizmadia ipartársulat" Sziget	20	—
26	M. O. D. Joan Ivásco paroc in Siget	10	—
27	Grigoriu Ratiu Sziget	1	—
28	Toader Pop curatore bis. pentru lemnele vândute	9	—
29	Vasiliu Sacaloș Siget	2	—
30	M. O. D. Vasiliu Joódy colectă din Vad	5	70
31	Stefan Mihalca din Sziget	1	—
32	Un anomim din Sziget	3	—
33	Pop Toader Sziget	1	—
34	Spet D. Carol Fejér Hărnicești	5	—
35	M. O. D. Joachim Fet Crăcești (diurnul lui Tit Bud)	4	—
36	M. O. D. Simeon Pop paroc in Recea	1	—
37	George Bud docinte in Dragomiresti	1	—
38	Dna viduva lui Alexiu Anderkó Borșa	10	—
39	Colecta M. O. D. Joan Doros Sat-Slatina	18	8
40	Dele o petrecere din Rozavlea	32	—
41	M. O. D. George Rațiu protopop in Capnic	1	—
42	M. O. D. Ambroziu Berinde colecta din Joód	8	50
43	M. O. D. Petru Salca paroc in Giulesti	10	—
44	O. D. Andreiu Serbac teolog abs. Crăcești	1	—
45	M. O. D. Basiliu Gyenge protopop in Călinești	10	—
46	Basiliu Doros docinte in Breb	2	—
47	Sp. D. Emiliu Liderman of pădurar Sziget	10	—
48	Din arênda casei parochiale din Sziget	164	—

Nr. curent	OFERTORIUL	fl.	cr.
49	Poporenii din Borșa	10	25
50	M. O. D. Andreiu Pop profesor Baia mare	2	50
51	Poporenii din Hârnicești	3	90
52	M. O. D. Victor Berinde capelan	1	10
53	Biserica din Apșa de mijloc beneficiul superior	5	—
54	Colecta din Leordina	14	—
55	Biserica din Glod	10	—
56	Biserica din Desesti	4	21
57	" " Budești	13	9
58	" " Poieni	10	—
59	" " Nănesti	8	—
60	" " Valeni	9	20
61	Dela o petrecere din Borșa	25	—
62	Biserica din Săieu	10	—
63	Colecta din Jood	21	45
64	" " Moiseiu	5	—
65	M. O. D. Gregoriu Ivășco paroc in Breb	10	—
66	R. D. George Timiș preot Borșa	1	—
67	Poporenii din Rozavlea	4	54
68	Biserica din Desești	10	—
69	Poporenii din Róna de jos	10	50
70	Spect. Dna. lui Vasiliu Mihálca pretore	10	—
71	Biserica din Apșa de jos beneficiul superior	10	—
72	Biserica din Siget	5	—
73	Colectă in Japa	5	6
74	Biserica din Sat-Slatina	10	—
75	" " Bărsana	10	—
76	" " Strimtura	10	—
77	" " Văleni	5	—
78	Colectă din Breb	10	—
79	Biserica din Vișăul de jos	10	—
80	" " Borșa	10	—
81	" " Basiliu Dan din Borșa	5	—
82	" " Oncești	10	—
83	" " Leordina	5	—
84	" " Vișăul de sus	10	—
85	" " Petrova	10	—
86	Mesartim din Blaj	1	—
87	Biserica din Călinești	10	—
88	Petru Salca paroc in Giulești	5	—
89	Poporenii din Giulești	4	6
90	Bisericile din Dragomirești și Săcel	30	—
91	Colecta din Dragomirești	18	10
92	Biserica din Borșa	10	—
93	" " Apșa de mijloc	5	—
94	" " Bocicoel	10	—
95	" " Jood	10	—
96	Biserica din Sălistea	20	—
97	Colectă din Sălistea	11	24
98	Biserica din Crăcești	1	64
99	Biserica din Berbești	2	—
100	Spect. D. Joan Gyenge pretore	20	—
101	Spect. D. Simeon Pop supretore	10	—
102	Biserica din Hoteni	10	—
103	Pentru lemnele din casa vechiă parochială	100	—

Nr. curent	OFERTORII.	fl.	cr.
104	Dna vidua lui Mihail Jurea din Rozavlea	8	—
105	Biserica din Sarasău	10	—
106	Biserica din Rozavlea	10	—
107	M. O. D. Michail Marina Apșa de dos	10	—
108	Biserica din Nănești	8	—
109	Poporeni din Bocicoel	2	—
110	Din fondul diecesan ungurean	100	—
La olaltă 1397 fl. 85 cr.			

CONSEMNAREA

speselor pentru înzăstrarea internă a bisericei gr.-cat. române din Siget.

Nr. curent	Spesele.	fl.	cr.
1	Astalişului Raiman Mor pentru altariu, amvon, scaune etc.	1200	—
2	Aldămaş zidarilor	25	—
3	Spese poştale etc. pentru donurile dela „Oltár egylet“	15	—
4	Spese cu adusul lusterilor	2	—
5	Flori pe altariu	2	—
6	Auritul amvonului	20	—
7	Un tabernacul	10	—
8	Spărgi de drot la lustere	18	92
9	Spese la sântirea Bisericei	90	56
10	Ostaşilor dela sântire	20	—
11	Pentru note la coral bisericesc	5	—
12	Adaos cătră evangelia	5	—
13	Festirea scaunelor	5	—
14	Postport şi epistolizări	5	—
15	Tipărirea apelulilor pentru colectă	2	—
16	Aldămaş lucrătorilor	10	—
17	Spese varie cu cărauşia, fiacere şi cu întreţinerea celor carii au conlucrat la sântire	50	—

La olaltă 1485 floreni, 48 cruceri

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Perţepţiunea face: 1397 fl. 85 cr.

Erogaţiunea face: 1485 fl. 48 cr.

Supererogat: 87 fl. 63 cr.

solvit prin Tit Bud Vicar

Sat-Şugatag, la 4 November 1895.

Tit Bud

Vic, Maram.

Zuariatul percepțiunilor și eroğațiunilor banilor strinși pentru zidirea școalei din Sighet.

Nr. curent	Numele conumele oferitoriului.	Percepțiuni		Eroğațiuni		Obser-vări.
		cor.	fil.	cor.	fil.	
1	Ex. Sa Michail Pavel episcop	2000	—	—	—	
2	Dr. Joan Mihályi	600	—	—	—	
3	Victor Berinde	10	—	—	—	
4	Gavriil Timiș	10	—	—	—	
5	Interesă din bancă	37	22	—	—	
6	Flore'l. Szémen	1	—	—	—	
7	Dumitru din Dragomirești	—	20	—	—	
8	Groedel Armin	500	—	—	—	
9	Colecta din Gherla	75	—	—	—	
10	Interesă după bani depuși	30	12	—	—	
11	Ex. Sa Dr. Victor Mihályi	20	—	—	—	
12	Gregoriu Belea	6	48	—	—	
13	Vasiliu Vlad	1	—	—	—	
14	Gavril Mihályi	10	—	—	—	
15	Simeon Balya	10	—	—	—	
16	Din fondul diecezan	200	—	—	—	
17	Nicolau Doros	10	—	—	—	
18	Joan Balea	10	—	—	—	
19	Michail Pavel iunior.	40	—	—	—	
20	Dr. Michail Kókényesdy	200	—	—	—	
21	Joan Fanea	20	—	—	—	
22	Petru Salca	10	—	—	—	
53	Dumitru Pop docinte	20	—	—	—	
24	Dr. Aurel Man	40	—	—	—	
25	Dr. George Mihalca	20	—	—	—	
56	Dr. Florentin Mihályi	100	—	—	—	
27	Biserica din Breb	6	—	—	—	
28	Joan Pop	4	—	—	—	
29	Zigizmund Cziplé	20	—	—	—	
20	Petru Mihályi	40	—	—	—	
31	Georgiu Man	10	—	—	—	
32	Dela asoț. Maram.	100	—	—	—	
33	Banii de inscriere și Tit Bud	15	—	—	—	
34	Dr. Ilie Maris	20	—	—	—	
35	Vasilia Maxim	4	—	—	—	
36	Ingineriului pentru plan	—	—	40	—	
37	Comisiunei Orașănești	—	—	6	—	
38	Timbru la scoaterea vadiului	—	—	2	24	
39	Intreprinzătoriului Bodoresuk sa dat	—	—	1790	—	
40	Lui Freund Mozeș pentru locul din vecinitate	—	—	86	—	
41	Pentru lemne de stageri.	—	—	44	40	
42	Aldămaș la punerea fundamentului și red. cor.	—	—	6	—	
43	Zidariului	—	—	1300	—	
44	Un zar la ușa despărțitoare	—	—	2	38	
45	Pentru cloaci sa dat	—	—	300	—	
46	Zar la uși	—	—	2	56	
47	Lui Joan Bodoresuk pentru facerea palant.	—	—	92	—	
48	Astalișului Giszli	—	—	421	50	
49	Astuparea fântănei	—	—	2	—	
50	Pentru pietrirea ocolului școl	—	—	60	—	
51	Țițini la uși	—	—	8	80	

Nr. curent	Numele și conumele oferitoriului.	Percepțiuni		Erogațiuni		Observări
		cor.	fil.	cor.	fil.	
52	Cărți școlare și alte recvizite	—	—	151	4	
53	Cuie, badog	—	—	—	24	
54	Un ceas la școală	—	—	5	—	
55	Lemne focali și taietul	—	—	37	20	
56	Foia, „Nevelés“	—	—	2	50	
57	Cuptor la școală	—	—	54	40	
58	Asigurarea școalei	—	—	9	83	
49	Cei 30 fil. pentru prunci	—	—	12	—	
60	Pentru docinte fond penz.	—	—	8	—	
61	Protocoale și tabele	—	—	5	46	
62	Din fondul diecezan	100	—	—	—	
63	Georgiu Petrovay posesor in N. Kürü	20	—	—	—	
64	Din cassa bisericeii din Siget	100	—	—	—	
65	Lui Joan Budoresuk plusul zidirei	—	—	110	—	
		4420	2	4503	55	

Percepțiunile fac: 4420 cor. 02 fil.

Erogațiunile fac: 4503 „ 55 „

Supererogatul 83 cor. 23 fil

care sau solvit prin Rsd. vicar **Tit Bud**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E l e n c u l .

ofertelor pentru îngrădirea bisericeii gr.-cat. română din Siget.

	Cor. Fil.		Cor. Fil.
1. Dr. Joan Mihályi	20.—	53. Josif Irodenca	2.—
2. Dr. Florentin Mihályi	20.—	54. Nicolau Cadar senior	1.—
3. Dr. Josif Pop	20.—	55. Joana Michnea	2.—
4. Dr. Ilie Mariș	20.—	56. Mihail Dunca	20
5. Zigismund Cziplé	20.—	57. Georgie Hozas	1.—
6. Georgiu Szerémi	20.—	58. Gavriil Timis	2.—
7. Alexandru Țura	20.—	59. Vasiliu Jody	1.—
8. Dr. Georgiu Mihálka	20.—	60. Petru Mihályi ablegat	10.—
9. Mihaiu Lazar	10.—	61. Stefan Borody	1.—
10. Juliu Gyenge	10.—	62. Michail Pap	2.—
11. Aurel Ilniczky	10.—	63. Vasiliu Jurka	10.—
12. Vasiliu Kerticze	10.—	64. Alexandru Cuza Anderko	3.—
13. Gavriil Szabó	10.—	65. Vasiliu Rad	1.—
14. Joan Balya	10.—	66. Maria Costin vidua	20
15. Georgiu Herb	10.—	67. Petru Botizan	40
16. Vidua Joan Márkés	10.—	68. Petru Pop	1.—
17. Dr. Izidor Anderkó	10.—	69. Michaiu Berniczky (pruncii)	1.20
18. Vidua Andreiu Faur	5.—	70. Vasilie Lucineț	1.—
19. Costantin Mihálka	5.—	71. Joan Rac	1.—
20. Nicolau Kira iunior	5.—	72. Vasiliu Maxin	1.—
21. Georgie Nistor	5.—	73. Elisabeta Kis	40
22. Joan Oros lui Toader	10.—	74. Anuța Bota	20
23. Mihaiu Gábor	3.—	75. Maria Ona	20
24. Grădinarul George	5.—	76. Ana Strimbey	60
25. Vasalie Lakatos	5.—	77. Joan Turda	20
26. Petru Gulin	2.—	78. Maria Strimbey	70
27. Macoveiu Moldován	3.—	79. Petru Varga	40
28. Gavriil Gisa	2.—	80. Paul Cicac	1.—
29. Michail Pavel	20.—	81. Joan Ciple	40
30. Petru Pop	3.20	82. Mihail Gabor	1.—
31. Joan Török	4.—	83. Sandru Sepertean	1.—
32. Stefan Pop	2.—	84. Irina și Victor Berinde școlari	40
33. Michail Berniczky	1.80	85. Joan Tüzes	5.—
34. Alexandru Pop	2.—	86. Vasiliu Lucineț	4.—
35. Joan Oros lui Josif	10.—	87. vidua lui Joan Chira	4.—
36. Michail Pop	3.—	88. Joan Draguș	40
37. Laurentiu Riscó	20.—	89. Ștefan Axenuc	2.—
38. Michail Biro	5.—	90. Sandru Sepertean	1.—
39. Vidua Joan Hozas	1.—	91. Andreiu Draguș	3.—
40. Michail Kardos	1.—	92. Joan Trifoiu	3.—
41. Sandru Remetean	2.—	93. Toader Ștefan	1.—
42. Sandru Buciuman	10.—	94. Ștefan Mihnea	1.—
43. Vasiliu Mihályi	2.—	95. Joan Vlad	2.—
44. Michail Codrea	1.—	96. Dumitru Negre	1.—
45. Georgie Moldovan	2.—	97. Petru Gogia	3.—
46. Joan Ulics	2.—	98. Dumitru Vlad	1.—
47. Toader Pop	1.—	99. Suzana Rohian	1.—
48. Michail Pop	4.—	100. Simion Apsan	1.—
49. Petru Dunca	5.—	101. Toader Clevianic	1.—
50. Dumitru Roman	5.—	102. Lupu Batin	1.—
51. Dumitru Fonta	2.—	103. Michail Ardelean	2.—
52. Petru Gogia	2.—	104. Joan Racis	1.—

	Cor. Fil.		Cor. Fil.
105. Ștefan Bodnar	1.—	120. Ödön Huber	1.—
106. Joan Oros	1.—	121. Ștefan Rednic	1.—
107. Mihaiu Vancea	2.—	122. Alexa Semenyuc	40
108. Soața lui Emeric János	2.—	123. Eugeniu Mois	1.—
109. Georgie Lihet lui Juon	3.—	124 N. N.	1.—
110. Sandru Ardelean	1.—	125. Joan Belustean	5.—
111. Petru Pop	1.—	126. Georgie Jusko	5.—
112. Anuța Heres	40	127. Gustav Varga	10.—
113. Joan Rusneac	1.—	128. vidua Ardelean	1.—
114. Michail Cismar	2.—	129. Maria Strimbey	1.—
115. Soața lui Josif Sansky	2.—	130. Ștefan Szepesy	10.—
116. Georgie Lihet lui Juon	1.—	131. vidua Ilie Joodi	5.—
117. Juon Treifoiu	2.—	132. Soția lui Nicolau Koia	3.—
118. George Popilian	2.—	133. vidua Joan Márkés	5.—
119. Elemér Horváth	20	134. Frații Groedel	60.—

Laolaltă 631 coroane 90 filleri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLYI MÚZEUM
74 • 1906. MÁRCZ. 9.
KÖNYVTÁRA.